

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyyntö VN/32825/2024

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi 31.1.2025 mennessä.

Esityksessä ehdotetaan, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan 10 nykyisestä virastosta muodostettaisiin viisi virastoa. Esityksellä toteutetaan hallitusohjelman kirjaukset opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan kuuluvan virastorakenteen selkiyttämistä ja päällekkäisen hallinnon keventämisestä Sivistyshallinto 2030 -loppuraportin suuntaisesti.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastorakennetta toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisemmaksi kokonaisuudeksi siten, että virastoja on helpompi ohjata, ne ovat toiminnallisesti nykyistä selkeämpiä kokonaisuuksia ja niiden toiminta on yhteiskunnallisesti vaikuttavampaa.

Etelä-Savon maakuntaliitto lausuu esityksestä seuraavaa:

Etelä-Savon maakuntaliitto kohdistaa lausuntonsa erityisesti esitykseen taiteen ja kulttuurin edistämiseen liittyviä tehtäviä hoitavasta uudesta Kulttuurivirastosta, johon sisältyisivät nykyisten Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toiminnot.

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää hyvänä, että hallituksen esityksen luonnoksessa sivistyshallintouudistus on valmisteltu tavoitteenaan selkeyttää virastorakennetta ja pyrkiä helpompaan ohjaukseen ja yhteiskunnallisesti vaikuttavampaan toimintaan. Etelä-Savon maakuntaliitto pitää kannatettavana apurahojen jakamisessa käytettävän vertaisarviointimallin säilyttämistä. Virastojen yhdistäminen ei lisää vaan päinvastoin heikentää alueellisen näkökulman huomioon ottamista.

Hallituksen esityksen luonnoksessa on erittäin huolestuttavaa se, ettei alueellisen tasa-arvon toteutumista ole pystytty turvaamaan. Taiteen ja kulttuurin edistämisen alueelliset tehtävät muuttuvat merkittävästi, kun aluetoimipisteitä ei enää mainittaisi laissa. Alueellisten taidetoimikuntien olemassaolon päättymisen heikentää merkittävästi alueellisen tasa-arvon toteutumista.

Keskeinen huoli virastouudistuksessa liittyy apurahoja koskevaan päätöksentekorakenteeseen. Päätöksenteon ja siten vallan keskittyminen uuteen virastoon ei takaa riittävän laajaa kulttuurin ja taiteen kentän osallistumista

päätöksentekoon. Taideneuvostossa tulee aina olla edustettuna monialaisesti taiteen asiantuntemus. Myös kuntien asiantuntemus tulee olla mukana päätöksenteossa, koska kunnat ovat merkittäviä kulttuuritoiminnan toteuttajia.

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää huolestuttavana sitä, ettei alueellinen asiantuntemus ole nimetty osaksi taideneuvoston jäsenten asiantuntemusta. Esitys jättää avoimeksi, miten varmistetaan, että taideneuvoston kokoonpanossa huomioidaan aidosti Suomen erilaiset alueet ja toimintaympäristöt. Jaettavaan apurahapottiin tulee osoittaa alueellisesti korvamerkittyä rahoitusta, jotta taiteen ammattilaisten työllistymismahdollisuudet toteutuvat tasapuolisesti koko maassa ja alueellinen yhdenvertaisuus varmistetaan.

Etelä-Savon maakuntaliitto pitää kannatettavana sitä, että esityksen mukaan taideneuvoston toimintaa ja päätöksentekoa tukeva asiantuntijapankki muodostetaan valitsemalla taiteen ammattilaisia ja asiantuntijoita ottaen huomioon muun muassa moninaisuuden, tasa-arvon ja alueellisuuden periaatteet. Etelä-Savon maakuntaliitto esittää, että edellä mainittujen periaatteiden toteutuminen varmistetaan alueellisilla kiintiöillä asiantuntijapankin jäsenyyksien osalta.

Taiken nykyiset kunnille suunnatut asiantuntijapalvelut ovat merkittäväällä tavalla tukeneet kaikkien kuntien toimintaa, lisänneet alueellista verkostoitumista ja kuntien osallisuutta viraston toiminnassa. Virastorakenteen muutoksessa on varmistettava, että kunnille suunnattuja kulttuurin, taiteen ja luovien alojen asiantuntijapalveluita on edelleen myös pienien kuntien saatavilla.

Etelä-Savon maakuntaliitto

Pentti Mäkinen
maakuntajohtaja

Eveliina Pekkanen
kehittämispäällikkö

Jakelu lausuntopalvelu

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti maakuntaliiton asianhallintajärjestelmässä.